TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20764
Tarih : 22.10.2026

- 51820

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Otistiklerin eğitim, sağlık, çalışma, sosyal hizmetler ve toplumsal yaşama eşit katılım haklarından yararlanabilmesi, farklı destek ihtiyaçlarını gözeten, erişilebilir ve hak temelli kamu politikalarının geliştirilmesini gerektirmektedir. Nöro-çeşitlilik yaklaşımı, otistiklerin farklılıklarının bir eksiklik olarak değerlendirilmesi yerine toplumsal yaşamın ve kamusal hizmetlerin bu farklılıkları kapsayacak biçimde düzenlenmesini esas almaktadır. DEM Parti Engelliler Komisyonunun 22 Kasım 2025 tarihinde Diyarbakır'da düzenlediği "Barış ve Demokratik Toplum Sürecinde Nöro-Çeşitliler ve Eşit Yurttaşlık Çalıştayı" sonuç bildirgesinde, sağlamcılıkla mücadele, kapsayıcı eğitim, makul düzenleme, bağımsız yaşam, duyusal ve iletişimsel erişilebilirlik ile otistiklerin kendilerini ilgilendiren karar süreçlerine doğrudan katılımı üzerinde durulmuştur.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2026 yılında yayımladığı "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023–2030) 2023–2025 Yılı Faaliyet İzleme Raporu", uygulamaların sonuçlarının değerlendirilmesi bakımından önemli veriler içermektedir. Raporda, otistiklere ilişkin sistematik ve sürdürülebilir veri üretimine yönelik genel mekanizmanın henüz tam olarak oluşturulamadığı belirtilmektedir. Bu eksiklik, eğitimden istihdama ve sosyal hizmetlere kadar farklı alanlarda ihtiyaçların belirlenmesini ve kamu politikalarının sonuçlarının izlenmesini güçleştirmektedir. Rapora göre Diyarbakır'da bireysel sosyal hizmet danışmanlığı uygulaması kapsamında 1.340 aile tespit edilmiş, 267 aileye hizmet sunulmaya başlanmıştır. Uygulamada 166 danışman görevlendirilmiş ve 10 sosyal hizmet merkezi kapsama alınmıştır. Bu veriler, tespit edilen ailelerin hizmetlere erişim durumunun ve danışmanlık hizmetlerinin kapsamının açıklığa kavuşturulmasını gerektirmektedir. Aynı raporda Diyarbakır'da eğitim gören otistik birey sayısı 1.744 olarak belirtilmektedir. Bununla birlikte eğitim dışında kalan otistiklerin sayısı, destek eğitim hizmetlerine erişim, okul ortamlarındaki makul düzenlemeler ve yetişkin otistiklerin yaşam boyu destek ihtiyaçları bakımından ayrıntılı verilere ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu bağlamda:

1. II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023–2030) kapsamında yer alan 77 faaliyetin 2023–2025 dönemindeki gerçekleşme durumu nedir? Tamamlanan, devam eden, geciken ve henüz başlatılmayan faaliyetlerin sayısı kaçtır? Faaliyetler için ayrılan ve harcanan bütçe ne kadardır?

2. Bakanlığınızın 2023–2025 Faaliyet İzleme Raporunda sistematik ve sürdürülebilir veri üretimine yönelik genel mekanizmanın henüz tam olarak oluşturulamadığı belirtilmektedir. Bu eksikliğin giderilmesi için hangi çalışmalar yürütülmektedir? Otistiklerin yaş, il, eğitim, istihdam ve sosyal hizmetlere erişim durumlarına ilişkin anonimleştirilmiş istatistiklerin düzenli yayımlanması planlanmakta mıdır?
3. Diyarbakır'da bireysel sosyal hizmet danışmanlığı uygulaması kapsamında tespit edilen 1.340 aileden 267'sine hizmet sunulmaya başlanmasının nedenleri nelerdir? Diğer ailelerin hizmete erişim durumları nedir? Uygulamanın Diyarbakır'daki güncel yararlanıcı sayısı ve bekleme süreleri ne kadardır?
4. Bireysel sosyal hizmet danışmanlığı uygulaması Türkiye genelinde kaç ilde ve sosyal hizmet merkezinde yürütülmektedir? Hizmetten yararlananların yaş gruplarına ve illere göre dağılımı nedir? Yetişkin otistikler bu hizmetlerden hangi koşullarda yararlanabilmektedir?
5. Otistiklerin ailelerine veya yatılı bakım kuruluşlarına bağımlı kalmadan, ihtiyaç duydukları desteklerle toplum içinde bağımsız yaşamlarını sürdürebilmeleri amacıyla hangi hizmet modelleri uygulanmaktadır? Kişisel destek, destekli yaşam, gündüz hizmetleri ve toplum temelli bakım olanaklarından yararlanan otistiklerin sayısı kaçtır?
6. Otistiklerin kamusal hizmetlere erişiminde duyusal ve iletişimsel erişilebilirliğin sağlanması, alternatif ve destekleyici iletişim sistemlerinin kullanılması ve bireysel ihtiyaçlara uygun makul düzenlemelerin yapılması amacıyla hangi çalışmalar yürütülmektedir?
7. Bakanlığınıza bağlı veya Bakanlığınızın denetimindeki bakım ve sosyal hizmet kuruluşlarında otistiklere yönelik şiddet, ihmal, kötü muamele ve hak ihlali başvurularının 2023–2026 yıllarındaki sayısı kaçtır? Bu başvurular üzerine gerçekleştirilen denetimler ve uygulanan idari yaptırımlar nelerdir? Erişilebilir ve bağımsız şikâyet mekanizmalarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar bulunmakta mıdır?
8. II. Ulusal Otizm Eylem Planı kapsamında oluşturulan il izleme komisyonlarının 2023–2025 yıllarında gerçekleştirdiği toplantı sayıları kaçtır? Toplantıların yapılmadığı veya öngörülen sıklığın altında kaldığı iller hangileridir? Diyarbakır İl İzleme Komisyonunun aldığı kararlar ve bu kararların uygulanma sonuçları nelerdir?
9. Otistiklerin ve hak temelli engelli örgütlerinin eylem planının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi süreçlerine doğrudan katılımı nasıl sağlanmaktadır? Komisyon toplantılarında duyusal ve iletişimsel erişilebilirlik ile makul düzenlemeler için hangi önlemler alınmaktadır?
10. II. Ulusal Otizm Eylem Planı'nın dili, hedefleri ve uygulamalarının nöro-çeşitlilik, ayrımcılıkla mücadele, eşit yurttaşlık ve bağımsız yaşam hakkı çerçevesinde otistiklerin ve temsil örgütlerinin katılımıyla gözden geçirilmesine yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?